

Programma Economie en vrijetijdsbesteding

Inleiding

Inleiding programma economie en vrijetijdsbesteding

Twenterand is een gemeente met een sterke werkmentaliteit en een bloeiend ondernemersklimaat, waar ook volop ruimte is voor ontspanning, cultuur, recreatie en sport – domeinen die niet alleen de leefbaarheid versterken, maar ook bijdragen aan economische vitaliteit. In het landelijk gebied pakken we, ondanks landelijke en provinciale onduidelijkheid en toenemende regeldruk, actief onze rol in de transitie naar een toekomstbestendig platteland, waarbij we inzetten op balans tussen natuur, landbouw en leefomgeving. Deze inleiding schetst in hoofdlijnen de belangrijkste ontwikkelingen binnen het programma, die samen de koers bepalen voor een vitaal en toekomstbestendig Twenterand.

In 2025 wordt, als onderdeel van de in november 2024 vastgestelde startnotitie Omgevingsvisie 2.0, gewerkt aan het verder concretiseren van de economische visie; deze visie maakt integraal deel uit van de omgevingsvisie en krijgt vorm via de ontwikkelingen en activiteiten die bijdragen aan de totstandkoming daarvan. De gemeente Twenterand hecht veel waarde aan regionale samenwerking, onder andere via de Agenda voor Twente, waarin overheid, ondernemers en onderwijs samenkomen. De evaluatie van deelname aan de Agenda voor Twente heeft geleid tot het besluit van de raad om de deelname in 2026 en 2027 voort te zetten.

In de regio West Twente, waar Twenterand deel van uit maakt, wordt de gebiedsgerichte aanpak voortgezet onder het programma Toekomst Voor Ons Platteland (TVOP), met een gezamenlijke visie en een intentieovereenkomst tussen gebiedspartijen. Samen met gemeenten wordt gewerkt aan nieuw beleid voor VAB en erventransitie, inclusief behoud van het concept ervencoach.

In samenwerking met gemeenten, provincie, Staatsbosbeheer en mogelijk het waterschap wordt gewerkt aan een breed gedragen gebiedsvisie voor Engbertsdijkswen, met duidelijke afspraken over ontwikkelingsruimte en budget in een samenwerkingsovereenkomst. Combikansen worden meegenomen, maar kunnen pas worden uitgevoerd na definitieve besluiten en moeten aansluiten bij nieuwe inzichten over natuurbescherming.

In 2025 starten we twee culturele proeftuinen, de hiervoor beschikbare middelen uit 2024 blijven gereserveerd tot de uitvoering in 2026. Door personele wisselingen in de functie van de cultuurmakelaar is er vertraging in de uitvoering van het cultuurakkoord.

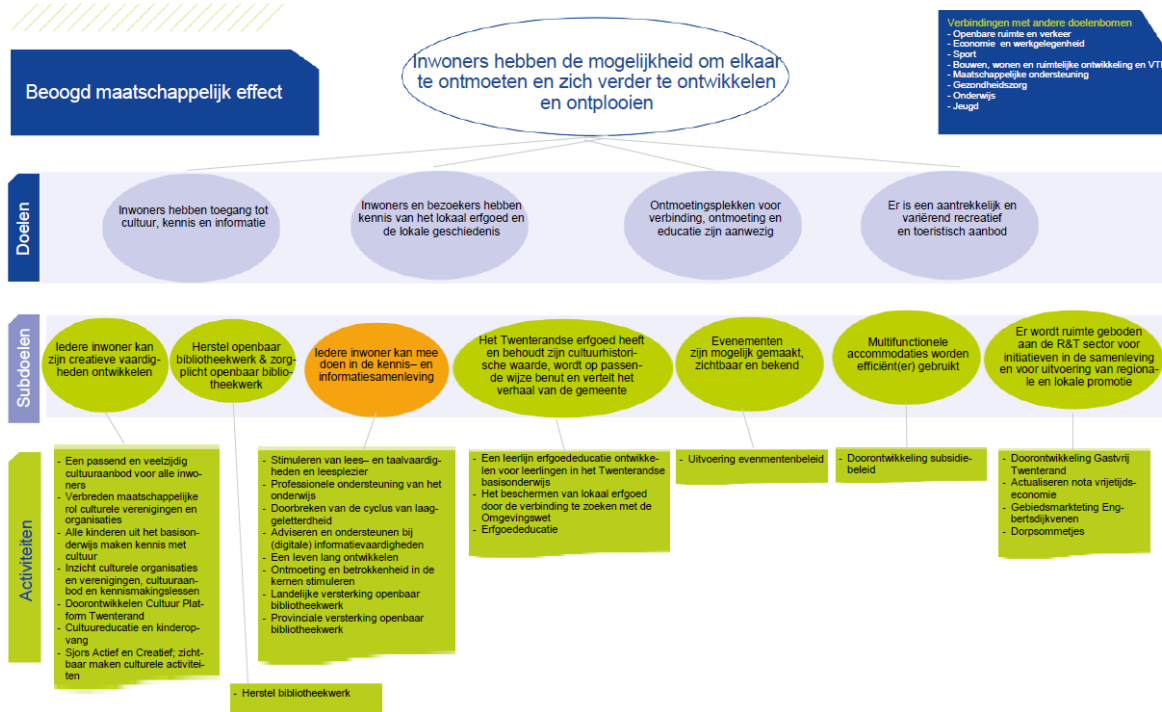
Er zijn middelen gereserveerd voor inclusieve speelvoorzieningen en een pumptrackbaan ter bevordering van sport en ontmoeting. De uitvoering van deze voorzieningen is vertraagd door afhankelijkheden in gebiedsinrichting en overleg met partners. Voor de pumptrackbaan wordt aanvullende financiering gezocht om beter aan te sluiten bij de wensen van verschillende doelgroepen. De voorzieningen worden ontwikkeld als inclusieve ontmoetingsplekken die bijdragen aan sociale participatie en gezonde leefstijl.

Twenterand blijft investeren in een toekomstbestendige leefomgeving, waarin ruimte is voor ontwikkeling, samenwerking en inclusie. Ondanks vertragingen in uitvoering en externe onzekerheden, zetten we stappen in gebiedsgerichte transitie, culturele initiatieven en sportieve voorzieningen. Door samen te werken met regionale partners en gebruik te maken van aanvullende financieringsmogelijkheden, blijven we bouwen aan een vitale gemeente.

Doelenboom Cultuur en Recreatie & Toerisme

Doelenboom

Cultuur en Recreatie & Toerisme | 2025

Beoogd maatschappelijk effect

De leefbaarheid en individuele ontmoeting, ontwikkeling en ontplooiing is toegenomen

Doel: Inwoners hebben toegang tot cultuur, kennis en informatie

Hieronder wordt verstaan fysieke ontmoetingsplekken zoals CCK2, De Klaampe, Het Punt en dergelijke, maar ook digitale ontmoetingsplekken.

Doel: Inwoners en bezoekers hebben kennis van het lokaal erfgoed en de lokale geschiedenis

Doel: Ontmoetingsplekken voor verbinding, ontmoeting en educatie zijn aanwezig

Doel: Er is een aantrekkelijk en variërend recreatief en toeristisch aanbod

Recreatief en toeristisch aanbod bevat verblijfsrecreatie maar ook de dagrecreatieve voorzieningen. Gastvrij Twenterand werkt voor en met de recreatieve ondernemers in Twenterand. Marketing Oost verzorgt de promotie van Twente.

Subdoel: Iedere inwoner kan zijn creatieve vaardigheden ontwikkelen

Activiteiten

- **Uitvoering Cultuurakkoord**

Omschrijving

In het jaar 2024 hebben we samen met culturele en maatschappelijke organisaties van gedachten gewisseld over de toekomst van cultuur. Op basis van deze inbreng is het de bedoeling om in 2025 met twee proeftuinen te starten (communicatie cultuur en vernieuwende lokale culturele programmering). Hierover zijn wij ook in gesprek met onze culturele partners. Dit proces willen wij zorgvuldig doorlopen en dit kost tijd en aandacht. De verwachting is dat wij hier meer tijd voor nodig hebben en dat wij de eenmalig totaal beschikbare gelden uit 2024 (ad. € 50.000) vanuit de algemene risico reserve in 2026 gaan inzetten.

- **Extra impuls cultuurmakelaar**

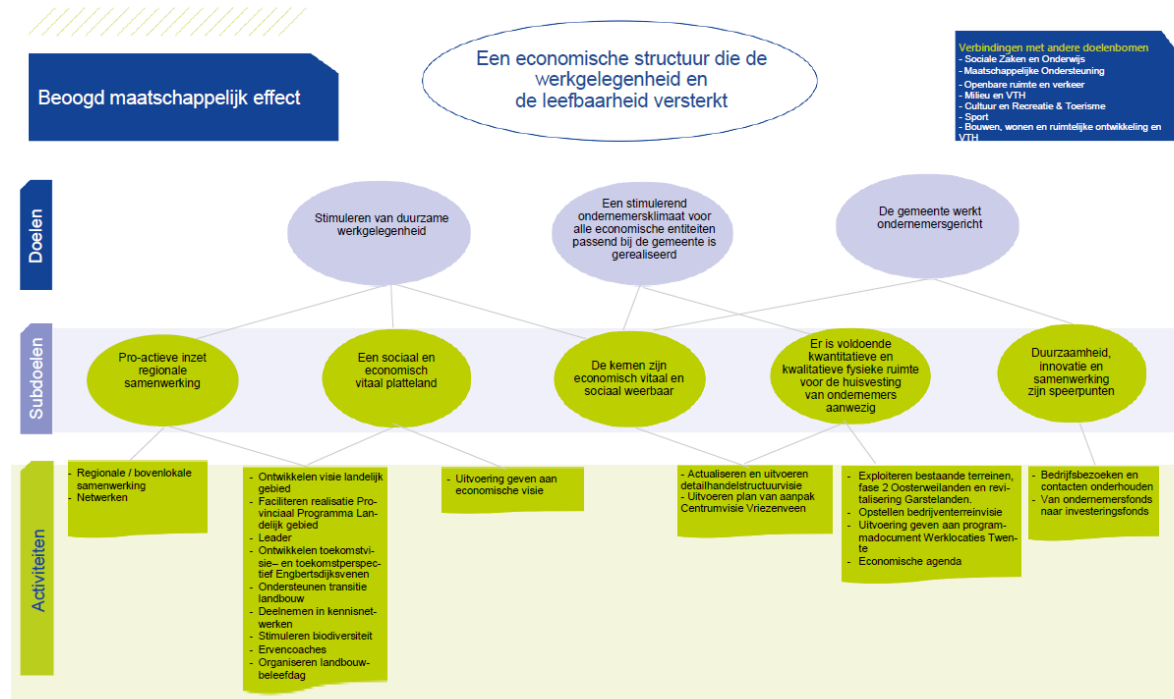
Omschrijving

We hebben opnieuw voor twee jaar provinciale subsidie ontvangen voor de cultuurmakelaar (2025 en 2026). Vanwege pensionering van de huidige cultuurmakelaar in 2025 is een nieuwe cultuurmakelaar geworven. Deze functie komt echter weer vacant waardoor we opnieuw een cultuurmakelaar moet werven. Dit betekent vertraging in het proces rondom de uitvoering van het cultuurakkoord.

Doelenboom Economie en werkgelegenheid

Doelenboom

Economie en Werkgelegenheid | 2025

Beoogd maatschappelijk effect

Een economische structuur die ondernemerschap, werkgelegenheid, bestaanszekerheid en daarmee de leefbaarheid versterkt.

Doel: Stimuleren van duurzame werkgelegenheid

Samen met sociaal domein de werkgelegenheid in Twenterand stimuleren en nog meer de verbinding zoeken tussen economie, een inclusieve arbeidsmarkt en arbeidsparticipatie en onderwijs.

Doel: Een stimulerend ondernemersklimaat voor alle economische entiteiten passend bij de gemeente is gerealiseerd

Economische entiteiten betreffen alle ondernemersvormen, zowel commerciële als niet-commerciële bedrijven, zowel in de kernen, op de bedrijventerreinen, als in het buitengebied. Met passend bij de gemeente wordt bedoeld dat het past bij de wensen die de ondernemer in Twenterand heeft.

Doel: De gemeente werkt ondernemersgericht

Dit betekent actief informatie/kennis/ervaringen en dergelijke ophalen bij en delen met ondernemers ten behoeve van (beleids)ontwikkeling.

Subdoel: Een sociaal en economisch vitaal platteland

Activiteiten

- **Ondersteunen transitie landbouw**

Omschrijving

Voortgang beëindigingsregeling veehouderij-locatie (LBV)

Door de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt op gebied van Ruimtelijke Ordening (RO) is het niet gelukt om een fulltime ervaren RO-adviseur agrarisch aan te trekken voor de uitvoering van de LBV-trajecten. In plaats daarvan is een parttime kracht ingehuurd. Hierdoor vallen de loonkosten in 2025 circa € 55.000 lager uit dan eerder begroot (inkomsten van het rijk zijn ook lager, dus budgettair neutraal).

De landelijke beëindigingsregeling (LBV) is inmiddels formeel gesloten. In totaal hebben zich binnen onze gemeente zes agrarische ondernemers aangemeld.

De afhandeling van de LBV-trajecten vergt een langdurig en zorgvuldig proces. Begeleiding vanuit de gemeente is hierin essentieel, met name op het gebied van ruimtelijke ordening in afstemming met vergunningverlening. Het Rijk heeft aangekondigd dat er aanvullende of nieuwe regelingen in ontwikkeling zijn. De verwachting dat hierover in de tweede helft van 2025 of in de eerste helft van 2026 meer bekend zal komen.

Indien deze nieuwe regelingen uitblijven, dan zal - gezien het aantal lopende LBV trajecten - de inzet van de ingehuurde medewerker na 1,5 jaar worden beëindigd. De inzet blijft daarmee budgetneutraal. Mochten er wel nieuwe regelingen worden geïntroduceerd, dan zal tijdig worden verkent of en hoe aanvullende inzet noodzakelijk is.

- **Faciliteren realisatie Programma Landelijk gebied**

Omschrijving

Door het schrappen van het Nationaal Programma Landelijk Gebied is ook het Provinciaal Programma Landelijk Gebied beëindigd, maar provincie Overijssel gaat verder met de aanpak onder de naam 'Toekomst Voor Ons Platteland (TVOP)', zij het met minder middelen. De gebiedsgerichte aanpak West Twente, waar Twenterand deel van uitmaakt, gaat door onder TVOP met een gebiedsinventarisatie en gezamenlijke visie voor het landelijk gebied. Naar verwachting zullen de verbonden gebiedspartijen een intentieovereenkomst tekenen, waarin zij verklaren samen te willen werken aan de opgaven van het landelijk gebied. Samen met West Twentse gemeenten werken we aan nieuw Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB)- en erventransitiebeleid, passend bij de provinciale subsidieregeling die samenwerking stimuleert.

- **Ervencoaches**

Omschrijving

Het concept ervencoach blijft bestaan, omdat Sociaal Economisch Begeleiders (SEB-ers) vanuit het Rijk niet alle doelgroepen bedienen. Het is nog niet duidelijk hoe de financiering hiervoor geregeld zal worden.

- **Ontwikkelen toekomstvisie- en toekomstperspectief Engbertsdijkvenen**

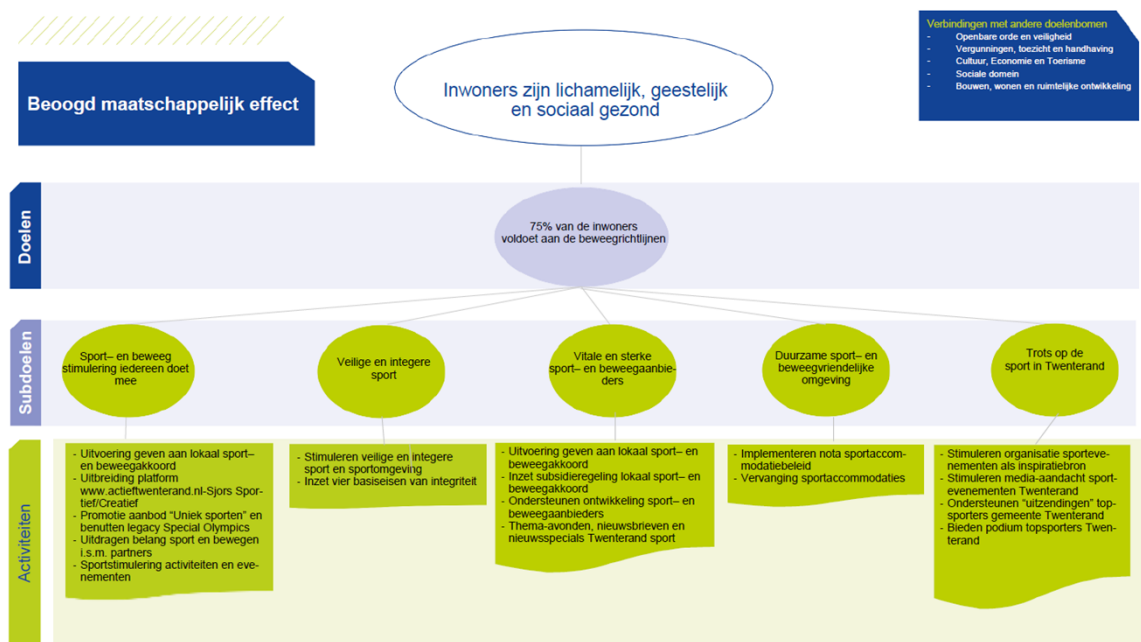
Omschrijving

De gebiedsvisie voor Engbertsdijkvenen wordt samen met twee andere gemeenten, de provincie, Staatsbosbeheer en mogelijk het waterschap opgesteld, om te komen tot een breed gedragen en uitvoerbare visie. Vooraf willen we duidelijke afspraken maken over ontwikkelingsruimte en budget, vast te leggen in een samenwerkingsovereenkomst die eind 2025 gereed moet zijn, zodat begin 2026 gestart kan worden met de visie, waarvoor al middelen zijn gereserveerd. De zogenoemde combikansen worden meegenomen in dit traject, maar kunnen pas worden uitgevoerd na onherroepelijke projectbesluiten en moeten worden aangepast aan nieuwe inzichten over natuurbescherming, waardoor vooral aan de randen van het gebied ruimte is voor ontwikkeling.

Doelenboom Sport

Doelenboom

Sport | 2025

Beoogd maatschappelijk effect

Inwoners zijn lichamelijk, geestelijk en sociaal gezond

Doel: 75% van de inwoners sport en beweegt

Hoe vitaler iemand is, hoe groter de kans dat diegene kan deelnemen in de maatschappij en zelfstandig thuis kan blijven wonen.

De overheid wil dat 75% van de Nederlandse bevolking in 2040 aan de Beweegrichtlijnen voldoet. Dit verkleint de kans op lichamelijke en mentale gezondheidsproblemen. Dat staat in het Nationaal Preventieakkoord. De gemeente Twenterand onderschrijft deze ambitie op weg naar een samenleving waarin minimaal 75% van de Twenteranders uit alle lagen van de bevolking voldoet aan de landelijk vastgestelde beweegrichtlijnen. We zetten hierbij sport in als middel in samenwerking met aanpalende domeinen zoals onderwijs, zorg en welzijn en het overkoepelende plan "Gezond en Actief Leven Aanpak". De onderzoeken naar sport- en beweeggedrag waar we als gemeente Twenterand gebruik van maken worden uitgevoerd door de CBS/RIVM-VWS, GGD, het Kenniscentrum Sport & Bewegen en NOC*NSF.

De metingen uit 2022 laten landelijk gezien het volgende beeld zien:

	Sportdeelname 1x of vaker per week (*1)	Beweegrichtlijnen (*2)
4 - 11 jaar	58%	57%
12 - 17 jaar	72%	33%
18 - 64 jaar	54%	46%
65+	39%	38%

*1 = Cijfers en feiten sport en bewegen | Loketgezondleven.nl

*2 = Beweegrichtlijnen | Sport en bewegen in cijfers

Noot: Betreffende onderzoeksorganisaties willen we betrekken om toekomstgericht ook de cijfers lokaal voor de gemeente Twenterand weer te geven.

Subdoel: Sport- en beweegstimulering, iedereen doet mee

Activiteiten

- **Ontwikkeling 2 van de 4 inclusieve speeltuinen**

Omschrijving

Naar aanleiding van het coalitieakkoord krijgen alle kernen een inclusieve speeltuin; realisatie in 2025 lukt echter niet voor Vroomshoop en Den Ham. Den Ham is dit gekoppeld aan de inrichting van de Roelofsbrink, zie aangenomen motie 2025-m27. Nu duidelijk is dat deze locatie wordt ingevuld met groen én een inclusieve speeltuin, kunnen concrete plannen worden uitgewerkt. In Vroomshoop lopen de gesprekken met Mijande Wonen nog over het Flierpark.

Subdoel: Duurzame sport- en beweegvriendelijke omgeving

Activiteiten

- **Ontwikkeling pumptrackbaan**

Omschrijving

Er zijn middelen gereserveerd voor een pumptrackbaan om sport en bewegen voor iedereen mogelijk te maken. De pumptrackbaan (motie 2024-M17) wordt in 2025 nog niet gerealiseerd. In samenwerking met Stichting Sportfietsen is vastgesteld dat het huidige budget slechts toereikend is voor een basisbaan, waarmee niet wordt voldaan aan de opgehaalde wensen. Er wordt daarom een LEADER-subsidie aangevraagd voor uitbreiding en programmering voor meerdere doelgroepen. Op die manier kan het gebruik van de pumptrack worden geborgd voor verschillende doelgroepen, en wordt de baan niet alleen een sportieve voorziening, maar ook een plek voor ontmoeting, ontwikkeling en inclusieve sportparticipatie.

Verklaring verschillen Economie en vrijetijdsbesteding

Verklaring verschillen Economie en vrijetijdsbesteding

Programma Economie en vrije tijdsbesteding

Lasten

Doelenboom Cultuur en Recreatie en Toerisme	0
Doelenboom Economie en werkgelegenheid	0
Doelenboom Sport	N 108.750
	<u>N 108.750</u>

Baten

Doelenboom Cultuur en Recreatie en Toerisme	0
Doelenboom Economie en werkgelegenheid	0
Doelenboom Sport	0
	<u>0</u>

Totaal programma Economie en vrije tijdsbesteding N 108.750

Toelichting bedragen programma Economie en vrije tijdsbesteding

Sport (lasten)

Door sloop van het oude zwembad moesten plannen, tekeningen vluchtroutes worden aangepast. Ook een verplichte RI&E moet worden opgesteld. Eenmalig extra kosten van € 10.000.	N	10.000
In de sporthal Weemelanden zijn de basketbalborden afgekeurd. Daar deze niet meer gebruikt mogen worden, zijn nieuwe aangeschaft.	N	10.000
De OZB kosten van het nieuwe zwembad zijn hoger dan geraamd door een hogere waarde. Voor de gemeente is dit een hogere inkomst (budgettair neutraal). Dit is een structureel effect uit de jaarrekening 2024 en is ook reeds in de kadernota 2026 verwerkt.	N	50.000
In 2025 zijn nog nota's van het onderhoudscontract 2024 ontvangen inzake het nieuwe zwembad. Dit veroorzaakt in 2025 een eenmalige overschrijding doordat de nota's onderhoudscontract over 2025 ook geboekt moeten worden.	N	35.000
Algemeen Onderhoud van zwembad de Zandstuve valt hoger uit door verplichte controles en handelingen vanuit de nieuwe Omgevingswet voor de machinekamer (moet door een extern bedrijf uitgevoerd worden). Dit is een structureel nadeel en zal meegenomen worden in de begroting 2026 en verder.	N	7.500
Er een eenmalige bijdrage van € 12.000 gedaan aan VV Den Ham t.b.v. de verbouw van de terreinonderhoudsruimte. Dit was niet geraamd.	N	12.000
De gemeentelijke bijdrage op sportbeleid is te hoog geraamd, derhalve een bijstelling van de begroting met € 15.750. Dit is een structureel effect uit de jaarrekening 2024 en is ook reeds in de kadernota 2026 verwerkt.	V	-15.750
		<u>N 108.750</u>